

GÉCZI JÁNOS

Jutunk-e, s mire, édes úr?

Palatinus

GÉCZI JÁNOS

Jutunk-e, s mire, édes úr?

GÉCZI JÁNOS

*Jutunk-e, s mire,
édes úr?*

Palatinus, 2011

A borító Szabados Árpád munkája

© Gécz János, 2011

© Új Palatinus Könyvesház Kft., 2011

Kilép és elsiet

A hárserdőn túl

A házamat dombnyival a múlt felemelte,
a hárserdőn túl tette le, hol nem jár csizmában a szél,
nem nő páfrányaival az idő tovább.
Az avarban mohaburkú kövek,
némelyikre ráül egy árva levél,
az elkószált perc. Csendes
napsütés. Fáradt, hát nincs színe.
Ahonnan rókaként almából a rőt bú jó elő,
a nincstelen bokor a hír terhét hordozza, oly csupasz,
hiszen sejti a jövőt:
az összes angyal kilép és elsiet. A házból
a hársból, a kőből, a fényből, a vadból, a vadonból,
a bokorból kimegy mind az angyal, és a maga
urához számot adni elsiet. De hová menjek én,
Domine?

Saját

Felkelek, széttárom
a nehéz függönyt,
kihajolok az ablakon,
lélegzem a friss levegőt,
saját szememmel látom,
a csillagok
nem az égbolton fénylenek.

A történet

A délután vállán a diófa árnyéka
mélyzöld, akárcsak Őrjöngő Rolandon a bronz vért.
Nem zöld az, csak búvóhelye a kéknek, ahová
a fény, a lovagot követve nem jut el? A gyönyörű
kert feldúlt éden, olajszagát ontja, a feldőlt virág
óvja virágszínét, a pirosat s égőt az iszalag
s a nyár ellen. El nem oldja magát többé
e helyszíntől, hol a hőség tömegétől a várfal rászakad.
Szétzúzódik és elvész ő is. A kert
szürcsöli, tényérjából maradék vizét az eb, a históriát.

Nem mondom tehát el
a történetemet.
Csak nézem, a délutánt, a kertet, a lovagot,
ahogy bennem vannak még és általam, s éppen e pontban.
Ahogy sorról sorra esik szét a világ,
szétszéled szavakká,
mint szélben a délután s a földben a magok.

Akkord

Tintába csöppentett tej:
a korai hajnalból a kései kihajol,
párás, nyugtalan,
vonatinduláskor ilyen a pályaudvar.
Felhőszerelvények futnak át,
csoportjuk megakad az égbolt parányi sarkában.

Ez az én egem,
a füstifecskék csapatával,
saját szutyokkal, a némasággal. A
csíknyi vörheny az égaljon arról fecseg
tenyérvnyi széles mondataival,
hogyan szél jön, engem utolérő.
A magvat a gyümölcshús, körülvesz
a soklevegőjű nyár.

A szavak...

A szavak – feloldódva – a tintatartóban
készek arra, hogy szétszívárognak
és az író toll nyomán alakot öltsenek
a papirosra. Akár a lélek,
amely a földi létét elhagyta
s a paradicsomba bejutott. A sokszor átírt
magas ég, a kékké vált mappa
megtelt a mondatoktól.
Nincs több hely, amelyen fölfénylene
a végtelenbe tartó gyöngybetűk zarándoksora,
se a napfehér sóvárgás,
mely képes a mondat végén
egyetlen pontként, mint kő, megülni.

Az állandó

Ti, a vízmedence hajdani halai,
nyakon aranygyűrűkkel,
merre úsztok, s merre a kis kert,
hol pavilon épült a boldog percekből,
s a rossz, mint hullt fakéregpikkely,
korhad el?
Néhány lépcső maradt, kopottan,
de, hogy jártuk-e, s mikor, nem tudom.
És az eldőlt remek szobor, mely zöld zuzmóba bújt!
Gyönyörködj! – mondtad itt,
hogy kinyílt, ahogy éjfélén szokás, a szirmokkal telített virág,
és a sötétben énekébe kapaszkodva bolyongott
egy eltévedt madár. És: érzed, mint forog
el alólunk a Föld? Mely hordalékkő-mód érzéketlen,
és néhány nappal több,
mint amennyi számunkra örök.
Ennyi, mi rámaradt,
állandó, az életemre.

Ki vala

Foltja s árnyéka ül
a vízen, a tó iszapos, puha alján: az egyetlen nyelv két,
vagy két beszéd egy szál szava. Nem tudom,
mikor állt teljes fényében a setét világ
utoljára ily fényesen,
a kontúrtalesan fénycsomók miatt
csúszkálnak jobbra és balra, fel és alá,
mint ádamcsutka a nyakamon.
Valaki téblábol mellettem, azt látja, amit én,
mégsem engem, s nem a holdakat. Megérintem,
és nem érzem a testét.

Majdnem

A bokor csaknem piros.
Még alig illatozik a birs,
de az Úrnak már felajánlatott.
Adomány, dicső gyümölcse,
sárga színe az ősznek,
s majd elrohad,
mert nem emeli fel, csak leejti a kéz.
Nem marad hozzá Isten.
Lemondott róla, ki megmenthetné.
Nincs ősz, amely a színeit megtartaná
vagy kitörölné,
ahogyan a szerelmet a közöny.
Ég a lomb, most az arcon az orca.
A gyümölcs szedetlen, félérett.
De az illata almaédes.
Majdnem a mennyé.

Mekkora a világ...

Mekkora a világ,
ha a szűk vázát alig tölti ki hamvad,
te hatalmas szenvedély, s ami melléje áll,
az emlékek rengetege? Mekkora,
amiről érted mondtam le volt,
s mondok le, míg saját magam is,
miként döglött pirókban a repülés,
hamu leszek?
A dolgok, a megőrizhetőek,
amelyek fölébresztik emlékezetemet,
mitől növelik – fekete köszénben a kései délután fényét –
a mindenséget,
s ha veszti idejét az égőpiros ragyogásnak,
(béna szárny a széllel röpködni kész tollpíhét)
hogyan is veszti el?

Hogy megnevezhessem magam,
milyen néven mondalak el?
Ösvény vész el így gyaloglója nélkül
az erdő rengetegében,
hogyan híján nincs többé megszólításom.

Mennyire...

Mennyire sok szót érdemel egyetlen madártetem,
s mennyire keveset az asszony,
aki elbúvik a szélfúvás elől! Az igazság
tükörként háttal fordul,
levedli a ténynek foszló bőrét.
A bűn bűnbeesés előtt és után
nem ugyanaz? A hosszú lábú szél
a hegylábánál ül, de ki hever túl a szirten? A tükör,
amelynek két felülete közül
kicsorog a foncsor,
hová raktározta el a képeit?
A madárból, mi marad, hol hever,
a végítéletre hol vár, s aki elbútt a szélfúvás elől?

Nyárvégi kert

Az udvar kis dobozát komló
s vadszőlő lombjával béleli.
Selyemsárgák a falak, bordó
szegélyű, lassú minden árnyék.
Nyárvégi kert. Ide képzelem,

volt alakot tákol a rózsza
bokra össze. Ez a piros száj.
A szív madárcaként röppen el.
Leheletét virágok illata fogja közre,
ágvégről könnyed levéllel kezel.

A kőasztal mohfoltján átvetve,
a fény hosszú pálcája tíz percet hever,
míg egy szírom földet nem ér,
a tág szemű est ragadja meg,
s a homály tokjába rejti el.

Példa

Ezüst tok, amelyben penge lakozik –
bölcesség híján, mint éle nélkül fű
vagyok, szürke s omlatag, kiben kedv alig.
Comeniust, ki szerette a példálózást, olvasom:
annyi szava volt,
hogyan juthat belőlük nekem is,
hát az ő kardját – villogó hasonlatot – rántom elő
hüvelyéből, majd visszadöföm. Ismét megölöm.
Az éj ragyog. A könyv azonban néma,
és nincs tekintete: a bölcs mondat se kínálja magát
jobban, mint az ostoba. Léghuzat lakik
a szobámban, megfér az árnyakkal, járkálnak a
recsegő padlón együtt, fel s alá. Az ablakpárkányon gyűrött ing.
Ágaskodik, de a holdfényhez fel nem ér, a sávban,
mely eltakarja, immár örökre sötétben marad. S a penge,
melynek teste vas, visszatolva a sebbe, mint a fájdalom,
mint fénylő él a holdvilágos fűben, ezüst hüvelyben hever.

Tizenegy nyári repesz

Első

Melyik kép lesz a fényképen,
az a kolloid titka, ahogyan az éjszaka
közepén az álomé. Amely félig megtörtént
és mégsem. Nem csapkodja a lombot
a hajnali madár, a puli, bár ugatja
a hegyoldal szuszogó sünet, nem azt,
kit magának félni elképzel.

Második

Magához ragadja a vasat,
táplálkozik a mágnes: a fű csalja
a zöldet magához, keselyű tekintete a dögöt,
árapály a holdfényt. Telhetetlen a lét,
kímélettelen.

A szürke vas áldozat: zárványgríz
a húsában, szénmaradvány a békaszeme –
univerzum; miként ifjúsága ruháját
vetkező hölgy, szabadul meg a múlttól.

Miféle erő vonz?

Miféle nagymódú a hatalma
a csupaszáságnak?

Harmadik

Nincs, hogy segítne, nincs
se ének, se hozzá döbbenet.
Budapest felett
salétromot söprenek.
A koranyár

barna bőréről hull a gyapja.
Az asszony betakarja és ki
a tőgyszagú szmogba
a csecsemőt s a sorsát.
Az egymást metsző
égi ösvényeken Budapest felett
nem lépkednek el tova.
Mindegy, hogyan sír,
mindegy, hogyan nevet,
miként a Veréb-hegyen
Margarita Moszkva felett.

Negyedik

Emel föl senki,
ezen jó lenne nevetni,
épülök, mert semmi
nincs benn és kinn. Szeretni
lehet azt, aki senki.

Boldog, kinek gondja
van a nincsre. Elmondja,
mint nyelvét a szótár.
Fölszólja vagy alá-,
nem hagyja abba,
kéményként dohogja,
gomolyog könyvlombja.

Ötödik

Megszólal a dóm harangja:
a hang, Pilinszky hangja,
amelyen az *Apokrifet* mondja.
Üres, ahogy üres leszen

a végítélet napján a menny.
És szorong, miként
maga testének poklában a lélek.
E hangba beleástam magam:
a zaj mélyébe a toronyharang.

Az ember félig gaz lesz, félig igazul,
aki olvasni képes, írni nem,
bár latinul megérti a fű nyelvét,
ha bokorul tanul, madárul tud,
egyben gyepnek eltanul.
Szólni itt s ott pusztán balul
tud, nem valóul, bár nem hazugul.

Hatodik

Pihetoll nő, puha a hóban,
bár hideg jön, nagyléptű, bő kabátban, és félnek,
ujjong mégis a kert gyepén a sánta rigóban
az egyik, a japánbirsben a másik angyali ének.

Hetedik

A történetbe belehasít
a hajnal, s nem tudom meg,
min mulat Hárún al-Rasíd
emír, szomorú leszek,
dúlnék szeretkezés után
az árnyék matracára,
felhagyva a művel.
Dirhem hull, dáníq, alamizsna
a napi első ima nővel,
kinek a kezében serleg,
még kettő a tekintetében.

Begöngyölt hal az ágy mellett,
amelyből a tó visszaszaglik,
a kívánság és üdvözlete
a megvirradt szöveg sötét zugának.
Fázik a mondat, hiába
baálbeki gyoicsba van tekerve,
és ül benn, markodnak fülemüle fészken.
Vágyakozás s kín az ételem és a mezem,
nincs több vesződség,
itt halad el gyorsan a reggel,
a jóillatú dél,
a délután fut az este udvarára,
hol elkezdődik ismét,
amit nem kezdtem el.

Nyolcadik

Hogyha én nem leszek,
nélküled hogyan leszek?

Lesz-e hőöd, ki átoson,
együtt a város és alkalom,

átkutatja a neveket,
sötét, polc alatti helyeket,

a tereket, a kerteket,
az űr alatti égeget,

az lég fölötti helyeket,
démonokat, isteneket,

hogyha én majd nem leszek?

Kilencedik

Nincs se hős, se érte
halni méltó haza,
csigákban guggol
a szar, a retorikája
enciklopédiába
egybegyűjtött málha,
s húzódik menten mellé
a bűz grammatikája.

Tizedik

Itt járok, nyomán a lépteidnek,
holnap nem leszel,
belőlem kikopsz, mint a pokolból a bűn,
mennyből az angyal, karácsonyfából
a lucfenyő. Eltűnik talpam alól a járda,
a föld, majd amely befogad.
A kert nem ért meg, s ha elér,
legföljebb eltaszít, s a korláton át
lelök. Zuhansz, míg el nem jutsz az alvilág
kapujáig. Néhány évnyi voltál,
meggyfa husángja a kapkodó hegyoldalon,
a tavaszi ég, mi kék léggömbként lebeg
a magasban, de a nyár számára titok maradsz –
a szurokfény mellett ennyire fogok emlékezni,
rejtélye lesz a nyelved, enciklopédiának a beszéd.

Tizenegyedik

Egy levél, ha lehull, az ég üres marad.

November Brüsselben

A folyam

Magvát a zöld diónak kiveszem,
a színmagyar szóból
a jelentést, és az idegen szóba áthelyezem.

Miért ne sikerülne,
ami az olajfény-borítású könyvben sosem,
miért ne,
hogyan van költészet (dióbélzamatú),
amely átjár,
az üres dolgokon átlebben,
két egyaránt lényegtelen dolog között,
mint ízérzet a beigli és a krémfagylalt,
a pír-rózsa árnyalata az ágyékrészlet
és az illatfelhős júliusi naplemente között.

Van költészet, amely átjár (áthat),
amelyben a szó – szeretőkről a ruha – leolvad,
s a porba úgy ömlik bele az anyaga,
ahogyan a futótűzbe a láng.

A jegy

Vagy, ahogyan a tört vonásokból megrajzolt betű,
miféle, csak az olvasást segíti, nem az írást,
gyepből kinövő tarackfűszál, az, amelyik
a dűnében találja sárga magát.

Ami alátámasztja történetünket,
mintha könnyed szöveget, nézem a fényképet.
Itt állsz te, ott én, amott unt toposzként
a páncélszürke Északi tenger,
és szűnhetetlen fú az ostendei szél.
Lehull
egyetlen csepp víz a szöveg tükrére
gyűrűzni tovább.

Tisztán olvasható, mert támogat
az emlékezet még, de már veled
Karoling írásjegyem, kit szerettem úgy,
hogy kéltek veled a hétéltű napok,
és dültek velem szét a sokholdú bolygórendszerek,
le semmi nem írható.

A kocsmá előtt

Üres fémhéj a kocsmá előtt.
Benne híg levegőből formázott alak,
kitöltetlen hős, mégis fénylik,
a páncélon a fény már léha,
mint e novemberi délelőtt, és jellegtelen.

Akkor még afféle hím voltam.
Azaz nő,
kinek sok és tömör asszony jut reggeltől estig,
annál is tovább, az új, s még újabb reggelig.

Megnézem ismét, miként egykor
Nagyboldogasszony templomát.

Ahol ülsz,
mintha fiákerre várva,
dézsákban állnak köréd a halfarkfák,
s az ámbra teríti rád kora tavaszi illatát.
Sárga ég borul rád, és éjjel már én
tépem a szádat,
csípőd öblében az öledet.

Amikor

Amikor választ, akkor szabad
az ember. Mit ígért magának, mindabból
ez marad: a teljes világ, a Hold szokása ilyen,
hólyagként lelohad, majd ezüstforintként újra kitel,
s ismét, lecsapolt tükörként, elapad. Vagy
ennyi se: hasonlatok nélkül a szöveg,
bűzhödő vackára kóbor eb, elvonul,
lesunyjt fejét fenevad mancsa alá
eltemeti. Szó
szó: amikor dönt. Én
én, én, amikor szétválasztom, s a tálba csúszik
a fehérjétől elvált tojássárgája a napnak:
annyi vagyok, amennyi e mozdulat.
S a Holdból tág szemű arcok szakadnak le,
hullnak az úrbe, mint forintok az üstben
rotyogó szurokba, s vesznek benne el, s a tükör
a tükör, ó, mint fűzfát a tó, minden képmást
magába fogad. Nyugodj hát,
menj tovább. Még maradok. Nem ígértél többet,
én sem többet.

Az á

Akkoriban hurcolja cuccát a csöndbe,
és mint akinek nem jut se történet, se kifejezés,
hagyja, hogy csorogjon szét az éden méze,
ami az emberi élet gyér sajátja, s ahhoz nincs köze.
Akad benne kétségbe ejtő elegendő,
ahogyan sír, kapkodva, lihegve, hegynek fel.
Vegyem a csókját másik példának, amely felmarja
bőrömet, miképpen a völgy liliomának nedve.
A tekintetét, amelyben mindig sütkérezik valaki,
akihez nekem nem lehet közöm.
Kilátszik folyton belőle egy birodalom,
győztesen, és a vidékei, feltérképezhetetlenül.
Oly szűk a testében, ám végtelen belül.
Alma, aranyranet, éles fog nem hasítja,
virágparfüm, üvegcsé átlátszó húsába burkolt.
És az is, ahogy kiküld combjai közé, egyetlen tolófájással,
élvezetemet megfosztva őmagától. Leginkább
az a hang marad meg belőle, az á,
amelyet rögzít, mint kút lánc a sivitást, de vissza nem ad,
s amelyet spanyol módra énekel ki a dalnok,
Isten és bárki számára felidézhetően.

Azt is

Az éjszaka
veretlenül érkezik, folttalan a bőre,
csillaga egy sincs, amely átlukasztaná. A föld
sem nyílik meg, nincs rajta oly súly,
mit meg nem bírhat. A pohár vízben, mintha
hajnal, felvirrad a korty és a szomjúság.
Elhagytam formámat, s visszatértem egyetlenegy szó alakjában,
mely kelmék és kincsek közül kiválogatott gyöngyként
ott ül a nyelveden. Vedd rólam le bűnömet.
A vétek terhét szedd le e világról s a túlvilágról,
bocsáss meg, és add azt is nekem.

B

Fényből és ragyogásból szőtt ruha
testeden, mint neved élén
a kezdőbetű. Brüsszelben együtt néztük
a kocsmát, hol Rimbaud elterült a kövön,
vére szétfolyt, nem tartotta egybe foltját
egyetlen vers egyetlenegy hasonlata sem.
Ott áll a park fái között azóta Verlaine,
megcsúnyult, szobor lett vénségére.
A kocsmá ablakában, ahogy üvegtörmelékben
a szivárvány, piszok lakik. Nem tudtam,
hogy ilyen súly lesz az életemen, akkora
tömeg, hogy felállni vele nem tudok. Azt se, hogy
angyalt látok minduntalan Veszprém felett,
ha kezdőbetűd szilánkjá ékelődik a szavakba.
Szerettelek? Már nem akarom tudni.
Hogy elhagyhassalak, ezt kérem magamtól.

Hogy elhagyhassalak, énekelem:

A szó
*egyik szemét rám, mint a gyilkosra veti,
a másikkal az áldozatra, önmagára figyel,
mintha egyetlen penge két oldalán
állnánk, s köztünk a kiélezett, közös ige
villog, a minket szétválasztó jelentéssel. De éremnek is
láthatom: az egyik fele a világra néz, a
másik befelé.*
*A szó tekintetén fölfedezhető, hogy milyen.
Kék- és zöldszemű egyre,
s míg itt vihar dühöng, ott a kályha ölébe
tűz dünnög, itt tavaszba fordul az éjjel,
ott az őszből kilép. Valaki tanulja a valóságot.
A másik most felejt el.*

Egy alvóhoz

Hogy kettőzve vagyunk, egymás mellé állva,
mint víztükör fölött a jégmadár szárnya,
észre nem veszed. Nem ragyogóbb pedig nálad,
ahol járunk, se a zöld partszegély, se a tengerárok,
se az ég felé törekvő mélyárnyú fügebokrok.
Tőlem sem sugárzóbbak a szívben élő szobrok,
sem a bronz, mely istennek kínál testet, ha lehetek
veled. Hullnak alá, rád, a tenyérnyi, nagy falevelek.

Felébreds-e, szárnyával hogy valaki megérintett?

1968

A gyep fűszálai nem hajladoznak – szerettelek
volna úgy, vagy a kalászkok tetején ringva,
mintha rajtad. A szerelem, ahogyan a gát
elhasad, tó medreként kitelt.
Amúgy a járda repedt,
emlékszem arra, s az árokpart
messzire elfutó hangyák és
meggy lombon áteső fényfoltok
sétatere volt. Ez a régmúlt év
sóvár óra, csupa ropogós fénnel telt kristálycukor.
Csukva maradt a virág, akár a boltok
vasárnap, de a fecske,
mely a tavon túli égre volt menesztve,
júniustól fogva tizenkét hónapon át csivített.

Ha elhagysz

Elhagysz engem, s akkor meghalok,
suttogom, az nem, az nem lehet.
Bennem nincsenek életek.
Kerubrajok és verebek
a fejem fölött, s mézes, őszes őszi
sarlószárnyú levelek.

Galambarcúvá leszek, te meg
kese, majd novemberhajú,
szemed legmélyén, korodra tanú,
forr a sársárga aszú,
de nem hagylak el, nem én,
drága szív, te se tedd.

Fával rakott tűzön a mirrha,
sercegek, mint a mintha
egy délvidéki hasonlat közepén. Pörög
a szoknyád, magad pörgeted.
Meghalsz, és meghalok.
Hol vannak, hol nincsenek angyalok.

Az orsó táncol a tér kövén,
szívzaj e zsibvásár évben,
piros ringló a márvány fényhéján,
lehetne forgósziel, lehetne boszorkány,
lehetne a cipőd túsarkán
a nyár úttestéről felragadt kátrány,
darázson a sárga derék,
keskeny, miként szűkül
össze a torkom, vagy feletted az ég.
Csak maradj velem!
Nélküled meghalok, Édesem.

Három waka

1.

Egyetlen, fehér,
búzaszál-lábú kócsag
a vízben, képét
figyelve állt, amikor
lassan beléd hatoltam.

2.

Bokapereced
csörrent, hogy lehajoltál.
Rézbőrödet, nincs
szép nap, amely azóta
fennhangon ne dicsérje.

3.

Forró kavicsot
nyelt, kettőt, s a torkán
fel-alá járnak.
Nyelvével hűti, gyöngyfény
fogaival ráharap.

Két groteszk

1.

A selyemszőnyeg, amely szobánkban hevert,
kertet virágokkal, s mecsetet, udvarán kúttal ábrázolt,
egykor maga volt a paradicsom, ha eldűltünk: *hevertünk*,
mint hernyó a maga szötte hajlékban.

A pinea hámozott magva nem oly sima és nem is oly fehér,
miként a combod, melyet néztem hosszan,
s a szemed átlátszó, a színe
mint egyetlen forrás friss és hús ivóvize.

Értelek, véltem: miként az idő a napórát, nem a pusztá számlapot.

A smaragd tehát zöld volt. A hó, mint a hó, hófehér. A holló fekete.
Változatlanok Petrarca óta, ahogyan a
gömb is az, a tökéletes. A fény, amely a tested zugain
áthalad, kiteljesedést nyújt számodra és teret.

Értelek, ha kinek egyik orcája a Nap, másik a Hold,
szája jobb szögében a nappal,
balján az éjszaka édes mosolya,
s onnan csordul az álomban a nyál,
mint a báb, olyan.

Nincs múltja, mint nekem, s jövője sem.

S én, mint a feltekert szőnyeg a szőtt ábráival
a selyemhernyóban, minek is nyújtózkodom az időben oda
és vissza, és ismét csak oda?

2.

Megnyeklett, miként
a tangóharmonika, ha kiszorul testéből
a szusz. A szerelem távozott belőle, magas
hanggal, én pedig nevetgéltem, kissé kényszeresen.
Hol vannak már a rímek és a derékban keskeny strófák?
Elmúlt a vonzalom, s a szenvedély (mintha egy angyal)
nekivág, hogy lásson világot, a sáros
földnek. Nagy, zöld füleikkel figyeltek ruhája
suhogására a cukorrépák, de kitérték a szárnyhegy
érintése elől.

De ki ez, aki itt kuksol: a papiros előtt
hunyorít, az őszi napfényben
latolgatja, nézi a verset, s mi lesz a hangszerként elnémulttal,
s mi azzal a könnyűléptű, szárnya-lógó figurával,
a répaföldön át, veszélyes hullámokon hánykolódva,
s mi a hallgatózó, hegyes fülekkel? Hogy zöldek?
Törekednek épnek látszani. Ami cukortól kövér és maszatos,
az a föld alá húzódik, agyag szagába.

De mi lesz velem, aki boldog, hogy
a volt szerelem könnyű selyme letakarja,
és boldogtalan, hogy azt nem érzi már?

Ismét

A szádból, hogy elfordítod fejed, kifolyik bor,
leheletedet nem tisztítja a kocsmá leve,
te félig ember s félig megírt versszöveg!
Ócska kor ócska és kis Catullusa, ó,
aki nem kutatja fehér-e vagy fekete
a múltja a császárnak, mert oly mindegy neki,
a fehér-e a foltokkal szennyezett,
avagy a fekete pettyes a fehértől.
Elég, ha szolgál.
Szajhához jársz, bár tudod, a fogsora
se nem szép, se jól nem zár, ha beléd harap
unt néembered, a cézár általa rokonod.

Labirintus

1.

Fonákja ezüst, mint a lehelettel csiszolt tükör,
s végigfut hosszában
a fűszálnyi vezérfonál a hal-formájú olajfalevélen.
Kedveltem, miként a lélek,
ha kedvenc növényére lel, melyben
rá-ráköszönt a reggelre vagy a délre,
és magát benne felismeri, mint sűrű vízcsepp
a zúgó vízesésben. Szép táj ez, elfér
benn a hiánytalan világ. Ami nem, azért
nem kár. A virágba se fér bele az illat,
ha szagtalan, s ha színe sárga,
az aranyé, a vörös se.

A nádszálba húzom be itt magam,
keresem az o-ra kerekült szót a szádon.

2.

Ablakban éjdarab. Áthallatszik
üvegén a bambusz susogása. Éjszaka
a kert fekete köpenyében jársz,
testednek nincsen árnya.
A holdnak nincsen rád szeme
S nincs a szerelemnek rád mondata.
Csupán annyit tudok rólad:
égtél, akárha lángnyelv. Voltál.

Szeretnék felnőtt lenni
valahol Róma fölött, kóborolni
a zúgó fenyvesben éjjel a hegyen.

A gyereket, ki számolja, szedi a szívét az akácnak
– szeret, nem szeret – belőlem elkergetem.

Nem vagy! – beszélem magamnak
nyolc hónapja nem fogy el
mégsem a rád mondott sok szavam.
Szívemben rókák és őzek nem laknak,
kussol a vér. És nincs szavam
magamra.

3.

A szél szüntelenül fú és átkát mondva
süvít, mert fúnia kell. Szavakká szórt imaként
köröznek és hullnak a levelek,
hol a folyóba, hogy miként szöveget a könyv mélye,
fogadja be az ár, soha vissza ne adja, hol a hajamba,
hogy innen velem sodródjanak el. Dél sem volt,
amikor megérkezett a kétségbeesés,
megnőtt bennem, az összes időmmé vált a múltam.
Mormogom: kigömbölyödik az, ami tökéletes,
szeress, szeress, szeress, hasztalan.

Nem hallgattattam meg. Nem kapom vissza a szavakat,
nem, mi lovasként hordta őket, se a lélegzetet, se a szelet. Fulladok.

4.

A mindent és a semmit se jelentő bokrok között
a bimbó merő vérpiros színnel megtöltött teste
hegyes, miként az orsó, s alakja
leginkább, mint a fülemülée.

Hangtalan madár az ághegyen! Néma lény, melyet a szerelem,
ami a virághoz vitte, rózsává változtatott.

S a jövő? Látom a ragyogását, szemében a lehulló
szirmok ellobbanó tüzét és kihunyó parazsát!
Hallom az énekét, ami torkon ragadja és
megöli, ha lesz egyszer tiszta,
a világ szépségén bánkódó panasza,
akárha húros hangszernek
amelyre nincs se szó, se vers, se bánattól olajos szem.

Érzem az egymásba nyíló zárt kertekben
az éden útvesztőjének édes illatát.

Tudom, milyen árnyékban érzi növekedni magában
a kiteljesedést: szárnyat bont, holott csak szirmát hullatja,
illatot oszt, mintha jövőt, és amíg csivitel,
lehull belül, s a gallyak alá meleg, piros szőnyegként terül.

Látszik az égen

Fegyelemben öltöztél,
gonddal vasalt igenbe,
és gyöngyházgombokkal
kulcsolnak a nemek be.

Ami ennyire nem valós,
a Hold. A részben üres.
Hol kitelik, hol elfogy,
változásokban ügyes,

egész kör, vagy tört darab,
sárga, némelykor vízkék.
Hol távozik a lélek,
az égen látszik a lék.

Ha tested volt is, szabad.
Belőled versbe jutó
semmi részlet nem marad.
Szült, ejtett az alkalom.

Bízom abban, magam több
ennél benned se leszek.
Nincs közünk egymáshoz. Az
utcán nem köszöntelek.

Lenvászon

A napomat és a Napomat átadom,
apasztja, mint fémpénz arcát az ujjak érintése,
nyeljen mindent a nemlét kútja el!
Bárkám orrát a múlt felé nem fordítom
vissza, többé arra nem utazom.
A te Napod és a te napod fénye
ragyoghasson szememnek örök időkre.

Szavakba tekerlek, lenvászónba
tartsa nyakad, adja erőd, védjen,
mint értelme a szöveget, s apadjon el,
ha nem én leszek az, aki elolvas.
Lenge lepkeként akkor is könnyű szó vagyok
mely csuklódra ül
illatodból, mintha virágból, kiolvassa neved,
csak azért, hogy átkait elmondja reád. Légy
hernyóbáb, légynek csupasz nyúve, bárki,
akihez nem lehet közöm. S ne, kinek
léptei mögött, mondatról mondatra haladva,
a nyomában hozzá eljutok. Nem nézek
többet rád, hagyd, hogy – zászlaját a szélvihar –
elengedjen tekintetem, a csattogás
magát belealudja a szélcsendbe. Nem nézek
rád, ahogyan a tükörbe nem. Leszek
inkább erdő, könyv a halottaknak,
szomorúság, amelyben a fák
éjszaka megnőnek. Leszek oly
hosszú, amilyen az árnyék a rémület
sötét díszletei között, ha átlósan elhasal.
Leszek ismételt dadogás, újra és újra elmondott
szó, mégis magányos, amelynek
saját illatos kertje került, de kerítése nem.
És nem leszek, ha nem akarod.

Nem így

Részvétellel lesz, azt reméltem, ha egyébként
nem fordul is hozzám. Az őszi szél és a
falevelek, sodródunk együtt hegynek föl,
le a tóhoz, ahol az ég peremére
vagy a hullámos partra fekszünk el.

Nem, nem így történt. Nem
adódott ekképp. Megfigyeltem, mindig van
ötödik évszak, ahol szétrombolt a délután,
mégis kilövell, miként gejzír, a lapos időből az
éjszaka, a maga csillagtalanságával,
egy-két apró, zúgó bogárral. S kiárad, ha halk is,
belőlem a zokogás, azaz abból, aki ott
téblából az ismeretlen időszak felfedezetlen táján,
és a suttogását, mellyel, mint guruló kocka
a kockavetésben, meghatározza önmagát,
a búcsúzásban lobogó zsebkendőt elengedi.
Istenem, akartam nem én lenni ott, és ha igen,
akkor nem így.

Nem tudom...

Nem tudom, mi voltál nekem.
A halott szélben
por fed, s nem, mint a fényképedet,
türelmetlen ujjaim
után maradt egykor sok nyomat.
Azt dadogtam tegnap: szeretlek,
de nem értettem,
ha hazudok, miért teszem.
Aachent láttam, a császár nehéz
egytömbű trónja érdekesebbnek tűnt,
mint a szemed színe
az északi égbolt keleti sarkában,
ahonnan az éjszaka érkezett.
Nincs egyke emlékem se rólad,
amellyel a fény, miként a szalamandert,
megborzongatja a hártavékony eget.

November Brüsszelben

Gúnyája szövését a kedd bevégezte
az ősznek, hulltak rá a piszkos levelek,
a szerda is megszötte a tél köntösét,
hó alá dugva mind a levelet,
az elsötétült, világtalan bal szem
nem látja az elbútt sok levelet,
a világosan látó, jobb szem,
fény árad belőle,
látja, mint peregnek a nyirkos levelek.

Odaát

Négy hete csak mindig estben
vagyok. Nem szedek altatót.
Esteledék e sötét testben.
A lélek feljön, megragyo.

Kerek, komoly. Ilyen lehet
mély pohárban a csepp fény.
Bemászlak: pók a döglegyet
a lábnyomokat a repkény.

Nem s nem tudlak betemetni,
hiába fektetlek sírba,
kilógsz belőlem itt és ott,
amiként tollból a tinta.

Feltámadsz betűként, boldog
leszel, avagy szent azonnal.
Hozsannáznak a hű dolgok,
égnek köröttes haszonnal.

Súlytalan s egyszer csak, egyszer
nehéz az áttetsző lélek,
az Istentől ájtart kegyeser.
Hol vagy, hol nem! Úgy remélek:

egykor majd tenmagad ébredsz
fel az ágyamból, és reggel
itt vagy, te, hűtlen! Vedd magad
el, és ha veszed, ne vedd el

akképpen, mint eddig, hogy
– tűrlek, kérlek, legyél velem! –
utánad semmi nem marad.
Ne bámuljon a félelem.

Húzd fel a húst, a bőrömet,
mint ünnepi vasalt ruhát
add reám reggel a testet,
s mondjad el, mi lesz odaát.

okodat

A fa lehullott leveléről olvastam neved:
tested és lelked szét kell most választanom
vagy negyven nap alatt
hogyan bevégezzem
a sorsot. Beteljesedünk
e tetteiben, akárcsak eddig éveken át.
Hangok öntőformájába ontom a betűket,
formát adjon befejezésül életünknek.
Miként a tó a hajnal párájával,
a lelked fölött nem rendelkezem.
A test is a tied. Öleltem volt. Vidd.
Nem kérdelek, kihez, s nem,
hogyan hová: a víz hús paradicsomába,
vagy a tűz izzó poklába kerülsz-e?
Itt is, ott is kívánom, a szövegből kiolvadt
ezüstcseppek
borítsák el homlokodat.

Selyem alsószoknya

A selyem alsószoknya
a kéz elől elsiklik könnyedén,

mint a zongorabillentyű utáni hangjegyek
fölragadtan az ujj begyén.

A márványpadlóra hulló
és szétfutó igazgyöngy-zuhatag.

Ört áll *fölötte* a három hasonlat.

Fogja a cigarettát, melynek a végén
hamu nő és ott és ott és ott marad.

Szomj

Jóslat és égi jelek nélkül,
hír híján hirtelen,
mint szerelem a szeretőkre rád szakad,
ha leeresztett vitorlákkal a karcsú hajó
befut a kikötőbe, köszönetként a vízre virágkoszorút dob
a rakomány gazdája,
amelyet a hullám tarajára emel, majd völgyének átad.

Ha ott jársz

a part és móló találkozásán,
forrásként égnek törő ciprust találsz,
körülötte a por zacskóiba bújtatott lapos kövekkel,
a nyár lepedékével a megomlott házfalon,
ne közeledj!

E hála hazug. Másik fát keress.

Az sem más, mint ciprus, gyantás, illatos forrás,
égig fröccsenő, ugyanúgy:
hír híján hirtelen azonban rád ott szakad,
mint szerelem a szeretőkre.

Folyékony üvegbe öltöztet – úgy fénylesz tőle –
hűvös vize, melyhez, mint jövő idejű ígéhez a rag,
szomjúzó szarvas szalad.

Toszkán vidék, olasz alakkal

Nincs több idő. A por ellepi,
emlékből a hegy hiába lett.
Sötétkéék árnyékként fekteti
le a verőfény arcéledet.

Mivé váltál, hogy lettél része
a vidéknek? Vagy-e illata?
Megvan-e benned az egésze?
Van-e egyebe, mint bonctana?

Toszkán vidék, olasz alakkal.
Több a szűk mondatnál nem leszel.
A megérkező pillanattal
a valóság gyorsan elszelel.

Ha voltál is, hol vagy azóta,
amikor megtörtént a világ?
Hol, te, kire a végső forma
talált rá, s verse most lépi át.

Kire rátalált a végső forma,
s akinek e vers a másvilág.

zakára

Két anyajegye, mag feketéje a gyümölcs szívében az egyik,
a másik mósuszából, rubinkövön
az ágyék tövében.
Együtt, mint ikerbolygók az éjszakában. De
a hasonlat, az ezeregy éjszaka meséjeként, itt elhasad:

a történet napsütötte
gyöngyszemek soraként csüng rajta,
mint a harmat, mert szellő sem rázza.
Azonban a költő komor:
megszégyenítette, hiába tiszta
a kaszída, amelyért pénz jár, s
a drágakő az aranyból készített koronára.
A dögletes bűz a kifejlett tetre hivatkozik,
mint ikerbolygók
a kifosztott éjszakára.

zében

Az a csuha három éve
tart: rajongásból
szőve,
volt féltésből font öve,
szorongásból
valamennyi gombja.

Nem hiszek
a szemének,
megváltozik a színe
a falevélnek,

szépen,
mint a keményre főtt tojás,
egyre sárgább lesz a fehér
mélyében az ében.

*Még egy rózsza és még egy
csalogány*

A hallgatás

A hallgatás. A rend. A hír,
végül nem fér bele egyetlen szó se,
mert mély kútba hullt bele, mint leszakadt vödör, a múlt.

Lestelek, amikor elloptad álmomat éjfél után,
a Tejút körnegyednyit fordult, a parkban a szatyrát körbeölelte
a hontalan, aludt, semmi sem lapult a tenyerében
iszamós öklön kívül. A remény téblábolt mellette,
kutyaként, megszagolta szája bűdösét.
Azt, ahol a lélek szörcsögve lélegzett, és átjárt
a hűlő test és a hús világ között. Behorpadt az ég.

Veled foglaltam el magam, hogyan öljelek bele a szövegbe,
ha rest akár szeretni, akár gyűlölni voltál.
Fehér lettél, én szintén, mint megőrlött búza lisztjétől a molnár.

Ismét nem tudtam megtenni, ahogy együtt átszintelenedtünk,
mert megláttam benned az otthontalant.
Nincs ásó, amely el tudna temetni,
se gödör, mely úgy fogad, hogy virágba menten nem borul.
Sírhanth se, mely nem domborul.

Láttam, hogy a mesék hol hosszúak, hol rövidek,
amint váltakoznak az évben az éjszakák.

A csukló, melyet az erek kettéosztanak,
ezüstfehéren vakít, mert a tested színezüst!
– nem telt be sosem a gyönyörűség,
de elvitte a holló, mint a röpülést
a holdkarcsú, fekete hollószárny.

A rózsából, ahogy szirmát elhullta, dal lett,
a dalból némaság,
amelybe nem fér se a dal, se a rózsza már,
sem a virág felé, sem az elhallgató dal alá hajló kezéd.
Nem fér az illat és a rózsapír ebbe, se abba, csak a radír
morzsalékony, lány teste, a törlőgumi, amiként az este,
amelynek derekán rózsás a színsáv.

A végső nap

A feledés, mely fölött, mint a kincsen,
láng lobog, magához szólít,
hithű áldozatát. Tiszta mondat hull alá, könnyű,
szélfútta lepel, a rózsaszirma ilyen,
ha bokra alatt elterül, s tűzpiros még, de gyűrött már,
ilyen, mielőtt a fáradtság hever le rá. Szóba hozom
a halezüst-egű estét,
a fénytől füstös gyöngyöt egy leány fülén,
elérem, mondatom hálójába fogom
a végső napot, mielőtt az ujjak rostáján a víz
átcsepeg. Sokszirmú lángjával ing-leng,
járkál körbe-körbe lassan a hűség.

elesel

A házamra a naplementét hagyom,
a rózsát a kertben, az illatot,
ha éjjelre nyíl az ég és a sötét föltárult ajtajában
ott áll a görbe gerincű Luna. Vagyonom a birsfáé,
húsom férgeké, csontom a földé,
jó tetteim az ellenségeimé. Megfordítom
arcomat, mint a halál a sovány forintot:
a fej a földre hull, nem marad belőle
egyéb, mint hátán az írás. Firenzének két
hónap, ha jutott belőlem, Brüsszelnek se
több, mint lengyel szép lakóját magasztaló szerelem.
Rómáé a kék szemem.
Nincs mit elragadnom e városoktól,
nő bennük poros gyom a járdaszélen,
megbotlik az ingatag költő. Itt s ott is a folyóparttal
egy-egy hullám pergő nyelvvel felel.

Két mandulamag

Két mandulamag közös héjba zárva
avagy Szádiként, aki a kertjében
egyetlen virágot gondoz, de kettőt nevel,
gondolok rád. Méltatlan vagyok hozzád,
nem mondok le arról ezért, hogy lássalak,
szóljak rólad, s elűzzek seregélyt és méhet,
ami kifoszt, ha meglátogat. Látnálak
teltarcúnak, ha vagyok az éjszaka,
és leszek sültbolond, aki az okosak
társaságát elkerüli. Mi kell még, hogy ne vágyjalak
többé? S mi, hogy ne égjek el, mint a rózsa
piros és illatos tűzében a csalogány? S mi,
hogy a pannon tájon rügyet bontsak,
ne fagyjak el? Féleszű? Néma? Gyagyás,
kinek zúzmara vet tollas ágyat? Nem hagyod,
hogy legyek János, aki Géczi, aki volt ifjú is
egykor, s tán galád hős is, és szerelmes?

Lepel

A tested engedelmes állat.
A lelkedet, amely a gyeplőt fogja,
téboly ragadja el, és nyakát szegi,
ha az útról az árokszélre gördül a szekér,
s a mélyébe borul.

Nem jut tekintet, amelyik felejtődik rajta,
arc, amely, mint rózsája felé a pír, fordulna felé,
alá nyúló kéz, hogy megtartsa,
mielőtt szeme fényeként fölemeli.
Nem kell, hogy elrejtselek, szerelem.
A nap útjára indult, és estére
a dél sorvégén áthajló enjambement-ként
végéhez ér. Távozom vele, vele is érkezem:
ennyi a szenvedélynek mélye,
mint lapuló időben a rágalomé. Ismerlek.

Vesszőhajlékony, szépséges alak,
ha felvirrad az éj, történethez jutsz, sajátodhoz.
Gyönyörű termetedre fátyol kerül, beborítja
a nyílászárú virágot, amint a bimbót a zöld héja.
A jövőd marad rád pusztán, nekem pedig
a holdvilág nélküli múlt. Nincs csavar se,
mely, mint az olló, két szárát egyetlen eszközzé
– virágszálat metszhetnél vele –
minket összefogjon.

Makula

Amikor megláttam magamat ebben a rút
emberformában, megsirattam valódi lényemet.

Ne hagyjon a nap tetőled távol.

Féltékeny voltam a szélre miattad, mert dőlsz hozzá,
hogy előlről ér hozzád, s máris körbeölel.

Szemed alkoholja lángol, csupa kék szín.

Tekinteted pedig, mintha szóból lenne,
panaszát a tinta beszédére bízta.

A rózsza palackjából illat árad, gomolyogva,
ifrit az Ezeregy éjben, s mire kitódul mind, te leszel belőle!

Hiszen makulátlan vagy, mint a fehér ezüst.

Lettél mese, mely nappal nem olvasható
könyv, amely gyilkol, ha felnyitod
a lapjait, s betűkre széteső.

Hát miképpen, hogy a csillagokat a Tejútta egyesíted,
mint az égbolt, amiként ha forog; a fény, amelyre két nevet
is adott történetünkben, melyet nekem mondasz,
az olthatatlant és hunyhatatlant?
Mi ez a história, amelynek egyként anyja és apja vagy?

Apró, mint a szív, csontszínű, nézd a málnában a magvakat.
Ahogyan a rózsza, ez is piros. Ahogyan a gyümölcs, amelyet szeretsz.

Szemféhérje a szemfeketét, veszi így körül nevedet e nap.
Tarts meg engem, s téged én is megtartalak.

Megjegyzés egy vándormotívumhoz

Az égen a dél a dugó forma felhőt
a szürke, kicsi fellegpamattal egybetereli.
A földről a mennybe lóg, mint az inga,
a rózsá aranysárga bimbója.
Vagy a szívem lenne az, halvány,
melyben a természet működése látszik,
s ahol a rend spirállá rendeződik,
csúcspontul a virág közepét választva?
Nem tudom.

Van-e, hová engem három kutya is elvár?
Van-e rózsá, amelyben, csigá házában a végtelenek,
együtt, bár külön-külön feltekerve ott vagyunk?

Levelet írok, szépen hajtogatom össze,
soronként, akárcsak a legyezőt, mielőtt küldöm,
amint a lélek, akként járja a szél át,
vagy, mint pentagramma az almát,
amely, ha szétvágom a gyümölcsöt,
a magházban látható.
Kérem, hogy legyen.

Mézelő méh

Alexandriában hatalmas lesz, ha fölépül, a nyár,
könyvek nyílnak és napfényben fürödnek a lányok.
A sivatag ez idő szerint sivár,
kígyó búvik hűsölni a föld alá.
Ma a tenger mormog, mint aki álmodik,
s az álomban másik idő más nyelvén rója
egymás után a jambusban gördülő hullámokat.
Hogy ne értsd, te, ki a partján heverészel.

Gondold mostan el, én üzenek
a tengernek mondataival az azúr írólapon.
Növelem fel az üdítő illatú növényt,
mely oldaladon növekszik, hogy frissítse leheleted.
S küldöm hozzá az aranyporból gyúrt méhet,
adjon példát neked, a mézgyűjtésből.
S ha elgondoltad, készíts tervet a városnak:
Alexandriában elmúlás nélkül virágzanak a könyvek,
és a napfényben, hogy az árnyékban is észrevedd,
kinyílt rózsaszálat tartanak arcuk elé ernyőként a lányok.

Nyom

A rózsakorona a szívoldalon. Csöppnyi, apró leveles fájdalom
koszorúvá fonva, illata a nyugati szélbe
olvad, színe a kárminhoz és káprázathoz illik,
alakja az antik, tág szemű istenekhez.

Dús élet: a lélek méltó helyről száll el, fel,
magasba, oda, hol összeköthető egyetlen, a szó burkába
zárt történettel, amely lehetett valaha a miénk.

Mi mondható róla?

Talán hogy, mint a méh billenő szárnyán a fény, ragyogtál benne,
riadt és falánk tűz, akár a párdúc szemében a nyers erő,
ahogyan lépben a méz, mely nem tudja milyen, a színét?

Talán, hogy szerettelek, s ezt tudtam adni neked? Talán,
hogy kívántam, tó tükrét a füzény, halj és haljak bele?

Beszéljenek rólunk úgy, mint ha történészek: a história
amely, édesem, belőlünk megmarad, fonnyadt,
ráncos aszalvány, nyárból visszamaradt száraz virágmúmia.

Szünettelen nyíló, rólad mi még elmondható?

Heversz a szívemen, koszorúm. Bársonyon, mert hiába múlt el
a szerelem, hatalma nagy. Összezúználak, de nincs napja egyedüli se
az ítéletnek: úgy ragyogsz, mint szenvedésben a reménytelenség,
déli álomban a rózsatövek fölött döngicsélő rózsabogár,
nyom, rigóé, szarvasé, hangyáé, amely a bővizű forráshoz vezet.

ra kerül

Két bokor között madár húzza
maga mögött a nevét; gyors, a szó utol nem éri, se a tekintetem.
A hegy alól jön föl, s mögüle, mint a hajnal,
a reggel, a dél, a délután, az augusztus,
fölébred a várban az egyetlen, az utcahossznyi csend.
Előbúvik végül a nyár, amely a madarat befejezésékképpen megnevezi:
fülemüle, fülemüle, vagy Siki, a haikuköltő, ki száz éve halott, s japán.

Fényfolt tócsája a sötétkék égen.
A törött nyakú kötömb a kert végén egyedül ül.
Ami a sorokba fér, annyi lehet ez a nap, avagy annyi se:
áthull a szó, vele hull a bokor, a nyár s a csendje. Elhagyom,
a fény ahogyan fogy, e verset. Kilépek belőle, messze, el tőle –
a rózsához megyek, mint lexéma a lexikonhoz.

A magány az, amiként a pont
– csöpp rózsacsepp a begy tiszta tollára –
a kész szöveg alá,
a papírosra kerül.

Régi és kettétört motívumra

Reám hajol, ha rózsának képzél,
hogyha tüskének, öt sebből vérzik el,
én pedig madárnak gondolom el,
ha látom zöld gallyon magam ringani,
a piruló hajnalban harmatot inni:
szárnyas és csattogó lélek,
aki a sokszírmű énekben ébred
fel, s kinek ez az ébredés lesz,
melyben nyílik el a rózsza,
és oszlik szét a szélben annak virágillata,
a titka.

Vérző rózsza és madár.
Magába fogja, mint ékkövét foglalát,
a tavasz íze és színe és szaga.
Úgy foglalja be az egyik a másikat,
hogy más egyébre nem marad
egyiknek se már szava.

*

A szél ami volt az lesz. Az asztal asztal,
nincs susogó bokra, melynek árnyékában
macska hentereg. Madár ül,
de nem abban a kertben, amelyet néz,
nincs se rózsája, se annak édenillata.

Rózsaliget

A propülleirára felfestett rózsára tekints,
fény Sárga a szírom khitonjában,
melyen a virágnyílás pírja is áthatol.
A mellbimbód árnya ilyen a könnyű ruhán!
Csak jelzi, milyen illata van, Zeuszra, milyen!
Nincs erőm mellé rózsakarót kötni,
se dalt írni hozzá, melyben röpdös a fülemüle.
Átlátszik rajtam belőlem minden.
Olyanná válok, mint a festmény.
A megfestett kép is, mint a nap, fényes,
s mint kentaur, részben ember és részben lélek.

Te

soknevű érzés, nézlek,
mint a húsban,
benned alámerülök.
Hozzád nem vagyok finom anyag
eléggé – sem elég gonosz
mozdulat, hogy gyilkoljalak.

Holnapra illattal feltöltött mécses: rózsá-
leszel.

Újra és újra

És újra-újra-újraírom a verset, mint aki szüntelen
visszajár élni, holott kizárólag lebontott otthon, felperzselt mező,
elsüllyedt idő, mint aki hiszi, ott feledtem és
rátalálok a dolog másik (harmadik) oldalára,
arra, hogy a másik (több) látás segít. De miben?
A versírásban, a vers csinálta én töprengésében, avagy
a fejét kezére hajtó olvasónak, aki érzi, ott *A rózsakorona a szívoldalon.*

Csupán a vers jár-e vissza, *Csöppnyi, apró leveles fájdalom*
koszorúvá fonva, a tetthelyre, ahol magára hagyta a szerzőt (engem)
hajdan, a fájdalomával, s mint nőnek az *illata a nyugati szélbe*
olvad, színe a kárminhoz és káprázathoz illik,
alakja az antik, tág szemű istenekhez? Mintha nem teljesedne be?
Ha nincs büntetés, bűn sincs. Mind ártatlan marad, aki szereplő
hiába járkal, bokrok között szél, a nő (egyik főhőse
a szerelemnek), gyarapodnak a vékony ösvény szárán a lábnyomok
(jobbra egyet, egyet balra), mint levelek, s a másik szereplő
(a szerző kedvesebb hőse) ugyancsak hasztalan járja az erdőt,
nem talál gombát a tölgyek alján, metafora nem nő a versben,
nem írja: *Dús élet: a lélek méltó helyről száll el, fel*
magasba, oda, hol összeköthető egyetlen, a szó burkába
zárt történettel, amely volt egykor a miénk. Mi (ki) mondható még el?

Ártatlan marad az, ki háttérben alak csupán, lenge figurája
az évszaknak, adja a gyújtóst a lánghoz, mely tűzvészt lobbant,
avagy szavakat hord egybe a vershez? *Mi mondható róla?* Hogy
maradtam magamra, miként kép (szó), mely hasonlattalan? Kérdőjel,
mely elé mondat nem kerül? Így kiderül, én a szerző, fő- és mellékmondat,
az, aki bőszen beszél? Aki üvölt és mutatja mély sebé,

hogy hívja vissza így, ki elhagyta őt. Talán, hogy mint méh billenő
szárnyán a fény, ragyog benne riadt és falánk tűz,
akár a párdúc szemében a nyers erő, ahogyan lépben a méz,
mely nem tudja milyen, a színét?
Illatként a dolgok elillantak s nem őrzi húsukat a szavak csigaháza.

Talán, hogy szerettelek, s ezt tudtam adni neked? Talán,
hogy kívántam, tó tükrét a fűz, halj és haljak bele?
Beszéljenek rólunk úgy, mint ha történészek: a história (mese, bonyodalom),
amely, édesem, belőlünk megmarad, fonnyadt
ráncos aszalvány, nyárból visszamaradt száraz virágmúmia.
Szünettelen nyíló, rólad mi még elmondható?
Heversz a szívemen, koszorúm. Bársonyon, mert hiába múlt el,
a szerelem hatalma nagy. Összezúználak, de nincs napja egy se,
az ítéletnek: úgy ragyogsz, mint szenvedésben a reménytelenség,
déli álomban a rózsatövek fölött döngicsélő rózsabogár,
nyom, rigóé, szarvasé, hangyáé, amely a bővizű forráshoz (eredethez) vezet.

zakadt

A volt és van közötti hídon
megláttad az órát, amelyből év lett,
az órányi idő annyira fénylett,

az ív alatt hömpölygő bőszt folyón
nézed a volt és a van közötti hidat,
nézed a hídon átkelőt, a verset,
amellyel kezében áthalad,
s a magányos szál rózsát
tartja, mint virágot, az órát,

az órádat, amely tűzpirosan fénylik.

A versben a kép, mint orgyilkos megtalál,
hagyja, amit magával hord az ár,
moszatot, kacatot, halat, hálót rád aggassa,
a hullámokba hullt tűzpiros rózsát.

A volt és a van közötti hídon
kettőnkkel a vers áthalad,
a versszaggató órán
a vers megszakad.

A beszéd széle

A költő

Lászlóffy Aladárnak

Éppen bal ujjhegyét láttam csak:
költő lesz belőle, poéta, tudom,
ekképpen teljesedik be a hagyomány.
Nézem
a körmét, amelyet befut a mocsok,
kristályt, mely tusfekete, ahogyan a kitelt éj,
a teleholdnyi szépség gyöngyfogait,
amikor kerek szájjal nevet.
Mondják, a költő sorsa ez.
Ha észreveszem ajkát, vezérré,
ha foltos árnyékát, orgyilkossá válik.
Az ujjbegyem lenyomata rajta.

Al-Karmáni

Hatvannyolc évnyi kötetedben
négy mondatot – másfél, talán, ha két hónapot –
adtál számára. Barátodnak nevezted őt,
akinek az éjfekete paripát ajándékozod.
A végzetét. A ló hátára pattant,
de megülni nem volt már fejezet.
Ibn Battúta (†1377) – útinaplód oltárára
a rózsaoajjal feltöltött virág vörös mécsese mellett
csepp könnyet ejtek.

A sok nagy perc

Villányi Lászlónak

Hogyan lehet egyetlen
papirosban ennyi lapozás,
számolom, ahogyan a felleget
a nyájban, számítom,
melyik a szebb lehet,
milyen az egyedüli.
Zuhannak, peregnek
és elmúlnak a szavak.

Az ég hiába öntött füstüveg,
belőle, akárcsak angyalok
a decemberi szívből, hó özöne
suhog, s a lehasalt csend
a platántörzsek alatt hasztalan.

Egy kékszeműt szerető barnaszeműhöz

1.

Láttalak. Ahogy beléptél,
hányszor foglak látni még.
A nap így telt be. Órára óra.
Sóvárgón néztem a délelőttöt,
a delet, a délutánt,
az alkony sárgasávós tigrisét.

Láttam, kiömlik a fény,
ahogy a hasított kőlapon szétszivarog,
megtelik általa minden repedés.
Ahogyan a repedés tovább hasad.
Láttalak, ahogy kiléptél.
Ahogyan utánad az asztalon
a pohár elmarad.

2.

Láttam a boldogságot:
bele is remegtem. Szilvafa pergette
virágját felettem, egyetlen szirma
a hajadra hullt. Éreztem:
elmentél mellettem, ahogyan
átmászott tarkómon, közönnyel,
egy szembogár. A szédület:
ahogy a tükrön átnyúlik a kéz.
Aztán a rémület.

3.

Éreztem a hajad alatt
a kis ördögszarv-dudorodat.

4.

Pécsett, az Ifjúság útján két szilvafa virágzott
tetőtől talpig,
hogy átmentél alattuk, estére mindkettő
térdre rogyott.

5.

Kutya téblábol a szirmok között,
nyújtogatja szép ebnyakát,
mint aki döbbenten másik világba lépne át,
de visszaretten, és nem, és igen,
és elszalad, s gazdája lábához
dűti remegő tomporát.

Ócska képek közt szégyenben kotorászok.

6.

Éreztem a szagot. Láttam a
pokol gyűrtszírom-színű kapuját.

7.

Aki éjszaka egykor felkél,
hogyan megnézzem, üzenetet kapott
mobilján, s a zöld képernyőfényben
izzad az arca.

8.

Akit szeret, nem láttam,
milyen a hajszíne – de biztosan szőke,
mert úgy sietett el, ahogy felé haladt,
úgy mosolygott befelé az arca,
mint akiben szőkék és kék szeműek
a szavak.

A városa is szőke (talán a folyó az oka,
és a híd lába, ahol megáll s locsog
magában a víz, a könnyörtelen Tisza).

9.

Nem vagy enyém: mint az eszme,
foghatatlan lettél, és halálos.

Helén

Levittem a tengerhez, mert azt hittem,
a pirulásához, melyre, mint naplementére
vágytam, jól illik az azúr. Mindegyik kellék
ott állt, bálaként felhalmozva, a kabócák bárzenekara,
a rajongó kolorit, ujjaim hegyére felhúzott
simogatás, amiként én is,
azaz belőlem az, ami számára fontos lehetett.
Aztán föladom magamat: mit nekem a költemény,
csupa igen vagyok, virágzó kőrisfában zsonghat ekként
a kikelet s rajában a röptétől önfeledt cserebogár.
Mégsem maradt bennem meg, nem hogy a családneve,
amely beburkolta masszív húsát, de
a fénykék, lágy hullámokba rendezett
univerzum, a teste emléke sem.
Tanácstalan vagyok, mesehős,
aki tavernákban érzelmes, átható tekintetű.
Azt hiszem, a tenger vonzott. A zűrzavar.
Azt hiszem, mindaz, ami benne hellén. Azt hiszem.

itől fogva

M. L. halálára

Az átmetszett gyümölcsben a mag
egyetlen fekete csikú,
mint ékkőben a lámpás, mégsem ragyogó.
Nem hiába nézte,
egyik szárnya kelet, a másik nyugat,
a megtorló angyal.
Ligetnyivé hiába terült az almafa édenszaga,
riadt ki-ki saját nyelvén a szóra,
a vörösbegy, a harang s a harsona.
Többé nincs Mátis Livia.

Ha feltámad,
villogó fényességet pillant-e meg,
amely beborítja az eget? Az lenne, amely után
kutatott? A hatalmas vár? A tebenned bíztam
eleitől fogva?

Jancsi

Nehéz úgy szólni róla, miként a Bach-fúgáról a hangjegyeknek szokása,
s a csalogánynak, ha már kihallgatta a rózsához daloló fülemülét.

A napokban temették el.

A bőrére, hajára emlékezik az özvegye, reménykeltő,
tétova mosolyára, melyekből számára összeszereltetett.

A szavak juharlevelekként hullanak,
miként a cimboraság kötegyei napja
s akár mondatai a pikareszk regénynek, befejezetlenül maradnak.
Nem derül ki e versből, az ég júniusban a Tiszánál,
Szeged felett, 1974-ben mennyire átható kék,
s vajon a sör mennyire kénsárga,
amikor a lélegzés a kisvendéglő asztalánál a vallomás végén elakad.
Néha beleszédül az ember a pokolian forró délutánba.
Abba, amennyire megtanul szeretni és elveszti a szeretetben önuralmát.
Abba, hogy milyen félelmesen terjedelmes tud lenni az, ami másnak piciny.
Beszélni kell. Nem tudom nem mondani tovább, hogyan
lehetett hamis, amit igaznak lát, miként üveg pohárban a híg italt
a biológushallgató. S az elhúlt sajtos melegszendvicset
a műanyag tányéron. A kozlott pávát, a rikoltozót.
Ahogyan az igen tógája alatt feláll a nagyságára büszke fasza.
S a nem, ahogyan csupaszát szkafanderbe öltözteti.
Észre sem vettem mikor is villan fel a politika állatszeme, és surran tovább
nesztelen a saját vadonába a vad. Ahogyan folyt a könnye
úgy nem sajnáltam. Hírszerző, jelentő, kompenzációra
alkalmatlan. Nem tudtam vele mit kezdeni, miként
káosza poézisével sem. Ekként tekintem azóta halottamnak,
eszkábálva össze számára egy magyarosan otthonos poklot.

Janó

A barátságában sejlett valami, ami elkóborolt.
Engem nem ez zavart. Gyorsan kedvelt meg,
amilyen fejvesztetten elhatároltam magamat utóbb,
mivel nem tudtam mit kezdeni az alkoholizmusával,
s ahogy dőlt belőle, mint a kocsmaszag, mindig a szó.
Úgy tűnik, megvolt neki is, miként nekem,
a saját eszkatológia. Akarta látni, ahogyan
a sírjánál állva meghalni ott leszek. Idővel olyan személybe
nőtt bele, akit vele nem azonosítok,
meghatározatlan, civilizáción kívül rekedt térré dagadt,
meglehet, nem több a testnél, amely
utca torkolatában hajlong az autók két sora közt, s
keresetlen, mint Nádas Péter vadkörtefa-fényképe.
Néhány hete temettük. Addigra nem maradt belőle egyéb,
mint ami férfi markában is összefogható.
Istenem, add, hogy legalább legyen egy metafora,
és hűséges, a sírkeresztje tövén.

Jutunk-e, s mire, édes úr?

Szilágyi István dékánnak

Jutunk-e, s mire, édes úr,
a testünk ha felborul,
ha az égbolt is ráborul,
és a félhold ha azon túl
úgy gurul, hogy elborul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
ha a nyelvünk beszorul,
és a szavunk ha kiszorul,
és ha a napunk elszorul,
és hurok ha megszorul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
szánkra tenyér ha rászorul,
és nehéz kő ha szaporul,
és belénk mi aljas szorul,
arcunkról ha leszorul
a szín, mire jutunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
ha magunkkal párosul,
és ha belénk izmosul,
és az idő ha pirosul,
a létünk megkárosul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
ránk cipőtalp alkonyul,
és ha a fülünk lekonyul,
és szavunk ha elaljasul,
és lelkünk, ha pártosul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
ha az idő vékonyul,
és ha a hit nem bizonyul,
és ha fölénk csak tornyosul,
és ha tovább korcsosul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr
ha napunk, mint perc porul,
és mint tönkre, ha por porul,
tönkben a tönk szerteborul,
méregnek kimérnek porul,
s mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
szemünk ha elszigorul,
és ha a penge is benyúl,
és szemszínünk ha kiborul,
a látvány ha beszorul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
ha az önkény benyomul,
és a szívig ha lenyomul,
és ha a szívből vér nyomul
sárral elegy s kinyomul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
az lepel ha ránk borul,
és szemünk ha beborul,
és ha a borunk kiborul,
és hogy testünk szétborul,
mire jutottunk, édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
minden részünk hasznosul,
ha szappanként lenni tanul,
válík prédává s hasznosul,
mint a szappan, hasznosul,
mire jutottunk édes úr?

Jutunk-e, s mire, édes úr,
létünk ha tőlünk eltolul,
és a gyomrunk, ha feltolul,
és ha a pokol betolul,
Isten ha amúgy sincs tollul,
mire jutottunk, édes úr?

Karácsonyi versmorzsák Ilia Mihálynak

1.

Megroppan a szám,
talapzatáról a szemétbe hull,
képletbe áll, glédába,
ami volt egykor s a múlt
be nem foglal,
zárványt a márvány, magába.

Összeadok. Kivonok.
A végtelennel végzek először,
mint Pascal
a számtani műveletekkel.

2.

Megtörtént-e, vagy nem?
A rémmel
négy szemközt voltam.
Hiába motyogtam,
nem az vagy, akit nézel,
nem e kék szem, nem
e csontig ható tekintet.

3.

Köszöntesz. Rám tekintesz. Sok ez a világ.
A súlya legyen ne kevesebb, ha több nem.
Nem hagyok egyebet, mint szavakat,

különbözőket,
melyeknek nincs, mint
nincs a fa árnyékának, kiterjedése.

4.

Üvöltök, miként az idióta,
aki kiállt a hegytetőre, hogy az Isten
előtt legyen,
ott legyen kiállva a hegytetőn a hóra,
úgy sorolja el a minden
sége a káromkodást,
mint aki a mélybe
vagy egyetlen szál virágba leás.

Leég

Jankovics Józsefnek

Mint a szó sűrű vászonból szőtt,
súlytalan porköpenyegében a dolog:
az akác, törzsén a tűzpiros szalag, gallyán a madár,
nagyléptű ugyan s már kicsit nem bátor,
a csuklya úgy borul arcára, hogy belőle
se a fa, se a szövés, se dal nem érzékelhető. E deres,
miként posztó csakis lehet, nem kérdi: honnan
érkeztél, hőszám, ki vagy, nem mondja: nézel rám,
nem látsz, ha mégis, állsz tovább menten, mert
fakó, tudja tehát, mit takar leplével a szín.
Alakja telt ugyan, de szíve, mely a test közepén
él, mozgatja húsvér univerzumát, nincs,
sem szó rá, amely rámutat, és egyben leplezi el,
mi benne a dobbanó nagy szív,
mi igen s mi nem a lélek abban.
Szerettem volna tapintani még egyszer
a testet, de szétporladt, mint a tegnap, széthullt,
miként a tegnapelőtt! Kívántam, mint hőstét
a történet! Akartam, mint éhes száját a kenyér.
A lélekkel dolgom több nem volt, láttam
görbe akácként, gallyán csevegő csízzel, láttam,
hogy énekkel száll ki belőle, ahogyan leég
a tűzre pirkadt és arkangyalszárnytollú láng.

Lenni vagy

A sorozatlövés folytatódik – az utcán kísért a címszerep.
Felépül s visszaomlik a díszlet.
Figyelem az éjszakás égen a délutáni felleg kéznyomát.
Sávvá miként válik. Hogyan foszlik el. Ibolyakékkel
szegett szélű szennyfolt, miként Ophélia sírján az apró virág.
A mondatok, melyekben hol haját mossa a fűz,
hol reneszánsz bosszúvágy sikolt,
a Kosztolányi tér felé elzúgó csuklós villamosok
között újra és újra elhangzanak.
És: *G. tanár úr az első sorban!* sűg össze mellettem
az elzümmögött rap alatt két diák, ki tanította a *Hamletet*.
A hosszú szárú pamutzokni színe az ingével megegyezik,
felhúzza aggályosan, a nadrág alól nem villan a bőr elő.
A cipő és a zokni összehangolva. Barnák.
A jobb csuklón karperec, kisujján fénytől hízott gyűrű.
Figyeli, mint gesztus a párbeszédet, a fordítást.
Mondatárny suhan át arca színterén a lenni vagy
nem lenni során, s majd, ahogyan befelé utazik,
foszlik le róla, és új lesz a hús, a bőr és a figyelem.

N

Áldalak odabenn,
mint énben az n-t,
ki nemben az első,
igenben a végső,
én, aki benned kiteljesedett,
én, aki benned teljes lehet,
áldom a neved
és köszönöm neked,
hogy középtájon,
egyetlen betűvel a nevedben
benne lehettem.

Ostende és Ostia-song

A medvék Annájának

Mit tehet, ha tengeren él,
úgy mondják, a tenger népe.
Kelethez tart a világvég,
odatették Ostendébe.

Mit tehet, ha tengeren él,
beszéli, a tenger fia,
végtére is nem ér vízhez,
fekszik a partján Ostia.

A rövid életnek kettő,
miként tengernek a széle.
Kelethez avagy nyugathoz
érsz el, ott a beszéd széle.

Keletre ha bukkansz, ottan
találsz vissza a végére,
ha nyugatra lelsz rá, akkor
visszaérsz a kezdetére.

Ahogy a széles életnek,
a lelkes tengernek vége.
Kavicsmeleg szó a szájban
ha volt, attól nincs beszéde.

Fogak között megszűrt a szó.
Az üres polcra bámul az
áruminta. No, ja. Na, jó.
áruból a minta. Na, jó!
Ostende, Ostia, adieu.

*Omlik a feledés
a délutánra*

A hűség

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
ráncok közé hullt alma,
megfonnyadok, teljék
ki az idő, miként ő akarja.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
a sötét padláson ne féljek
ötévesen, ha fejemmel
feszes pókhálóra érek.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
kékebbé mázolnám a kéket
az égen, hogy a szilvára
mohó lányszembe nézek.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
gázrózsa alatt a feredő rózsza,
akit pirossá, jószagossá
a másvilágba átzuhanyozna.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
ki szemérmét, ha rózsának mondja,
hol virággá is lesz, hol a szirmokat
rózsakarója köré koszorúba fogja.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
ki oszt a dacos himnuszban
áldást, s ott mokány magyar,
és nem hány, mint én a buszban.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
húst klopfol hétfői ebédre,
szeretőt vár paradicsomába,
csak a lottón nincs szerencséje.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
fenevad szájához föltámasztva,
vértanúk és szüzek járta
égnek támasztott fekete létra.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
csinosan teleírt vértanúakta,
hiszen, mert beleszédült
az embernyi élet, szétgyakta.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
míg visszahangzik a hahó-
ban az ó, s abban az óban,
ahogyan zabláját rágja a ló.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
könyvtárként találnám magam
ki, telve enciklopédiákkal,
lenne magamra szavam.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
az ígém valóra válna,
hat nap alatt és égi vizekben
ott úszkálna egy órjas bálna.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
préselt boldogasszony-levél
szófelejtő zsoltárlapok közt,
könyvre boruló anyai tenyér.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
mint Lánchíd a Duna fölött
a lőtt hullákkal elegy víz
és a hídlábak és a lábközök.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
szonettben bujkáló művész
és idol, szuronyos, szakállas
műremek s természetes vész.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
ki bárhonnán visszapofáz bátran,
ugyan görbe a háta, nem albérlő,
ha felhúzta, a házban.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
felgyújtott autó a tüntetésen,
a rendbontó és a rendőr
egymást fogva tartó szemében.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
z mellett új z avagy egyéb z betű,
a szó, a szó tárgya, kép és
a tükörmás, habár fordított, de hű.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
segédkezem a teremtésben,
segítek kis kenyéren, lennék
nagy mellényű címlap az ÉS-ben.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
kerekek alatt, mint szerencse által
szétzúzott áldozat, ki hozott
szalonnával megváltást is vállal.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
jókorát képzelnék: engem,
mint aki minden dologban lakik,
segítsen lennem.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
nagyot gondolva én őt kitalálnám,
hol ide, hol oda tologatva,
hol ilyen, hol olyan bábként a táblán.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
mint hal, lökve ki a partra,
jelkép mivoltában
megölve és feltámasztva.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
ablak mögött télen éjjeli lepke,
kit az enyhülő röpke idő
foszt ki, belefeledkezve.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
mint aki nincsen,
feszítenék, elballagott diák,
ifjúságban és fehér ingben.

Ha lehetnék, akkor ő lennék,
reggelenként, ha nő a fű
nőnék vele és tűnnék el
végleg, kazalban a hűséges tű.

Akvarell

Az ember átkel, pusztaságon, a sorsán,
elmozdul, miként nézőpont,
legfeljebb ha ismeri a löszbabát,
az aranyszínű eret, a jókívánságot.
Valószerűség váltakozik valótlannal,
egyre több az alkony,
amelyben két gázlómadár közt hosszúra nyúlik a csend.
Városok emelkednek, ahogyan rémálmok.
Birodalmak pusztulnak el. Rögzíti az egyedit.
Retinára fest, levegőbe mond, sötétre hason fekszik.
Mit neki öröklét, elég számára az égbolt remek arca,
a vastagon felrakott, szilaj ajak.
Mestersége révén, ha vonalat rajzol, szeszélyest bár,
folytatódik onnan, hol véget ér a égszínkéék papír.
Birtokolja a végtelent. Szakadatlan
folytatódik a világ, mint a hős sorsa az elbeszélésben,
a rekkenő hőség, a messzi hegy fölött, s keletre a rezge levegő.
A lehetőség, mely mikroszkóp alatt mutatja
a hernyómozgást. A vízfestékkép a láthatáron
alágördülő napkorongról. A tekintetről, mely megakad
a szekérnyomon.

A hegy kettős púpját figyelve, a felhők körvonalát,
a penészzöld zuzmót, bizonyos, mi a változatlan.

A meg nem írt versről

Mint döghöz a búze, tartozik napjához az este.
Hó hull és készül elterülni, akár a költemény.
Első szavának a fáradtság ad hintaszéket,
a boka mellé öreg könyv hever.
Elkezd a részletezését a kitelő napnak,
melyben istentelen dolgok nevelkedtek föl.
S örül, hogy sem a vers nem képes lenni, sem pedig ő.
A nyelve füstös szesz ízére talál szájában, holott csak
gyertya ég, egyetlen szál, kormozva és szikrákat szórva rá időnként,
bár pusztán a *hogyan is múlik* aromáját érzi.
Lefoszlik testéről a málló izomköteg,
széthordja az idő sok újfajta perctől tarajos hulláma,
hogy betűk halmaként maradjon mégis az emléke meg.
Hóhullással elegy.
Megformázatlan a csontkupac,
amelynek mélyén az alak úgy is jó,
ha még lebeg talán, s akként is, ha tán már nem.

Befejezetlenül

Egyszer csak kihíztam az ifúságomat.
Belül levedlett rólam, amit hívtam
fiatal testnek, szőke hajnak, vétlen szemnek,
s ahhoz, ami lett, mintha nem volna közöm.
Hogy bevégződöm, ahogyan az a mondatok szokása
vagy viselkedés és alkat szerint az évszakoké is,
akkor sem derült még ki,
amikor félkopasszá csupaszodtam,
s hogy nem zavart már, ha látták,
himbál féloldalt herém, miként hegyül orrom,
végtére is, a megjelenésemet,
csupán, hogy rám dült egyetlenegy szám, azaz egy szó,
a szám neve.
Hevertem alatta, mint akit letepert a heves szerelem.
Nem, e történet nem arról szól mindenekelőtt,
hogy belőlem táplálkozik valami rém,
hanem, hogy magam válok a szörnnyé.
Kit szétkúrnak az egymást követő kigyúrt testű évek.
Akiben az a nevetséges,
hogy Madame Tussaud panoptikumában
álldigál az ifjú lénye, örökre befejezetlenül.

Címtelen

Szárnyra kelő ragok, jelek nincsenek.
Se egynapos alakok, se sokéves hőstörténetek,
se az egészből származó aljarész, amely fakó,
oly könnyű, mint a tó síkjegének a hó,
égig fölhajított pöttyös lapta se,
amely a Napot takarja el, és ígéri a napnak örömét.
Kifosztott, üres ez a lét.

A rím gombjai alól kirí a ruha rongya.
Számolom a szövet szitájának tömérdek lukát,
mint a kincset, az anyag rengetegének haramiáit,
bósz elvtársaimat, hű ellenségeimet.
Halmozom a nincset,
szétdörgölöm az esthajnal hunyorgó csillagát.
Latulgatom fanyar kedvem – hol nő, hol apad,
ahogy a lélek, ha gazdára akad,
mely jó vagy rossz; hol, ha adódik istene,
hol pedig, ha nincsen. Néhol látom a kelmerostot,
néhol a hiátusát. A rend
így járja a világot át.

Nincsenek karcsú, légies jelek,
mert a rend, templom a súlyos zenével, eltelik,
szétomlik a szavaktól menten. A hasonlatok vizébe
hínárhajú emberek merülnek, húsuk foszlik,
kéksavban a hang. Lehúz a test
engem, a lélek nehezéke, s nincs szó, amely fel-fel-
felemelhet. Szétoszlok, ahogy a levegőben
az eget illető sóhaj,
cinkeszárnyak által a repülés.
Szólítom magamat. Nincs, aki felel.
Szivacs a tengerrel, hajó a léktől,
teltem meg emberrel.

Egy meg nem írt vers sorai

1.

Ahol nincsen se hős,
se felfalni érdemes haza
és mint akol sok disznója,
szaga foglalja össze
az év mindahány napja.

2.

Ahol nincsen se hős,
se szétrúgni érdemes haza.

Ahol nincsen se hős,
se érte halni érdemes haza.

Csak a sár nyelvtana.

Ahol nincsen se hős,
se érte halni érdemes haza.

3.

Ahol nincsen se hős,
se hősnő, aki várna haza,
a számat, mint a nyelv,
kitölti a befalt kaja,
az édes vér nehéz szaga,
menten húzódik mellé,
kitölt a leendő szar szaga.

Nincs szavad másra,
mint a szar retorikájára,
a sár grammatikájára.

4.

a szar és a sár retorikája és a grammatikája

5.

a szar retorikája s a grammatikája
és sár retorikája s a grammatikája

6.

Ha átmegy a hibernált téren
nincsenek már dalok, se darvak,
nincsenek már őszi levelek,
és a kosszagú termésekből
nem nőnek az akácián szarvak,
nincsen, ami visszanézzen,
ha az ablakra nézek,
az üveg vetítővásznán
feketék a mozgóképek.

7.

Mint az elfelejtett verssor után,
görbül el sírásra a szám,
hűtlene lettem, vagy ő vált
hűtlenné a betűbűnben,
hazám.

8.

Mint akit elítéltek, de nem lőttek
agyon egészen, csak félig,
oka fogyottan lett hőś,
a földnek nehéz is,

mint a tűz, amelynek nincs hamuja,
búbánattal telt,
fölösleges Juhász Gyula.

Fogva tart

A holdat figyelem a ragyogó tóban.

Tekintetével fogva tart a parton álló darumadár.

evelek

Egyetlen szél volt,
holott a vizet mintha ezer fűtta volna.
Fonákjukkal úsztak a falevelek.

Guralok

Azóta számos tél jégtakarója engedett fel
és újólag eljöttek a fecskék.

Látták ezt a férfiak,
de sohasem láthatták az övéiket,
a hegyoldal virágai eszükbe idézték
áfonyakoszorút viselő asszonyaikat.
Szemük vágyakozott látni arcuk báját.
Az agaraknak inuk szakadt,
szakadékba hulltak a régi hajóvadászatok.

E férfiokról régi írások emlékeztek,
ünnep nem hozta őket vissza.
Az asszonyok hajdani ülőhelyükre
odapillantottak, szemük könnye eredt,
és miként hegyi folyót a medre, szorongatták nevöket.

A vers nem tehet semmit.

gúnja

Nincs sok képem,
tucatnyi ha, azokat nézem
folyvást, miként vak a sötétet,
mígnem kikerekedik a holmi
belőle,
tizenkettőből az egyetlen
s dőre, én el nem érem
ujjaimmal, meg nem fogom,
mint aki gyermek,
és játékát feledve belerúg, s
megúnja.

Istent is meglepi

Barbárszőke hold téblábol a kertben. Az éjszakától
fekete a szája, hangosan számlálni tanulja a létet.
Ahogy galambok szokása, úgy ül hóként az ágra,
vagy, mint aki a sólyomszemű eget látja,
avagy, aki átnéz a túlsó világra. S nem tudja, mi az, amit figyel,
az üres beszédű harang mélykék vedreit,
a várost, amelyet magába zárt, miként látványt, a torony,
avagy a szemhéj alatti téli rímeket.
Értelmére talál akképpen,
akár a szerelemben egy-egy szó a metafizikára,
akár a franciák nyelvének hegyével megérintett halál.
Mindenhol: kölcsönvett élet.
Mindenhol: kölcsönvett pusztulás.
Legvégül verset motyog, a saját napjáról, amely Istent is meglepi:
benne olvassa azt, amit bár tud, de nem ismer önmagáról.
Olyasmiket, hogy a szó az emberé, a gondolat a nyelvé,
és hogy a rend nem egyéb magasba írt szavaknál.

Két ceruzarajz egyetlen témára

1.

A sötétedés pusztán este.
Az pedig nincs benne,
hogy a sötét be ne sötétedne.
Hanem, miként lenvászón,
hanem, mint a finom kelme,
amiként omlik a feledés a délutánra,
ha átlépett a délután-határon,
hull alá az égből, setéten. Puhán.
Akár a csivitelésbe a fecske,
beletelepszik a sötétedés
az ég fészkéből alágördülve,
lággy fekete színével az estbe.

2.

Az éjszakában benne lehetne az este,
de nem fér be ebbe a versbe.
Kilóg, miképpen a hars répalevél
a földbe bújt cukorrépából
a langy légbe, vitorlás este-fülként,
amely hallja egy messzi versből
a kelme-, a vászonsuhogást
és a levegőbe répacukor-szerű hangokat ás.

Képeslap

Apálykor
a lányomtól
elhátrál a tenger,
hagyja, hogy éljen fél napot,
majd nagy nyelvvel jön,
a fövenyről lenyalja
a nap mai söréről
a holnapi sörhabot.

Nem vigasztal

Valljam be, úgy ért, mint a tördöfés
a hőst, a lefutó vércsík a comb belsejét:
hirtelennek mutatkozott, fájdalom nélkülinek.
Az aljasság, suttogtam, megbocsáthatatlan,
csapódtam faltól falig riadva, akár a denevérek.
Túl ezen, úgy törtek elő, mint a hiénák.
A saját bűz etikájának foglyaiként. A szemük,
a szemük sem ígért könyörületet. Holott
megbocsátottam nekik, végtére
a koncra mozdulnak, a zúzott hús prédájára,
melynek kínja másnak jut, s nem az övék.
Aki néma, az néma marad,
kinek szárny helyett szőr nőtt a vállán, az
szőrrel csápol, el nem repül. Szagló éjszakájuk
éjszakámmá válik. A szemembe nem ül
szemük félkörívű holdja, se számba a szavuk,
a kezemben mégis ott hever a kézfogásuk, térdemben
a görcsük, s a rongycsomó a szívem helyén
az övék. Bevallom, tekintélyesek, miként
ha hull a januári hó, bár nem látom a szilárd hit fehérét.
Ha kong a kalmár filozófia, nem értünk.
Ha a törük lehull, a kövezeten koppan és
hegyén oldalra dől, véres, hiszen gyilkoltak
végül, ha nem is engem. S nem vigasztal, hogy nem is
a félig hős-félig vesztest.

Talpkő

Az alád írt szó megtart,
ahogyan fohász az eget.

The end

Tengere mélyén vízgödröt
ás a nő- és fiúrája,
jusson nekik történet is,
s románcuknak szép lakása

fölepüljön, mint a partnak
habtól csipkés kőszegélye,
fövenyjáró hullámlánynak
tarajos hullámlegénye.

A vízen szétfut, elterül
a naplemente olaja,
újra és újra felmerül
a szikla nedves homloka,

legyen térség hova lépni
s fogadni lehet ott az éjt.
Az apály hozzátesz a
szigethez egy ölnyi szegélyt,

hol -hallható s meglátható
friss holdfényben feredő
legényhullám és fakadó,
kislányka korú vízredő.

A suttogás, a vallomás,
a moccanás, a csobbanás,
szerelmük lázmagas egén
parázsló a csillagrakás.

Históriával kiegészül
a két rája. Omlik rájuk,
mint az áldás, újra épül,
s hol van, hol nincs jó lakásuk.

Így élél a fiú- és a
lányhullám történetünkkel
s leírja partjára a tenger
nap-nap őket gyöngybetűkkel.

Utószó

Elfogy a szó egyszer, vége.
Itt a lélek. S nehezéke.
Töpreng az Úr a víz felett.
Reggeledett. Esteledett.

Végső utca

Játékszerét megbámulja
az ég a lépcső tetején.
Tekintete visszatartja,
szemmel szólítja a nevén.

Mielőtt, hogy alágurul,
fölpillant. Az égbolt ilyen.
Tócsalészín a menny, ha kék,
vagy mifajta, ha épp milyen,

a vadlen-, ibolya-, katáng-,
alvadtvérkék-e a színe?
Egy labdának, ha elgurul,
lehet-e oly színű szíve?

Mígnem véges végig futja,
s a lejtős utcát elhagyja,
a lejtésből még kilopja
az utcáját ez a labda,

szélre húzódnak a dolgok.
És fel-felpattanva
a köveket a kövekkel
gördültével egyberakja.

Szórja szét a tant a fénybe
mire idejét befutja.
Egy kavics a földre huppan.
Fúvását a szél elunja.

A híglombú akác alatt
a dolgok is egybeérnek,
miként utcában házfalak,
az árnyékok és a rések.

Hogyan kell a napba hullni,
tudja. Pacsirtafej biccen
a guruló világ után.
Tudja. Tudom. Nincsen Isten.

Tartalom

Kilép és elsiet

A hárserdőn túl	9
Saját	10
A történet	11
Akkord	12
A szavak...	13
Az állandó	14
Ki vala	15
Majdnem	16
Mekkora a világ...	17
Mennyire...	18
Nyárvégi kert	19
Példa	20
Tizenegy nyári repesz	21

November Brüsszelben

A folyam	29
A jegy	30
A kocsmá előtt	31
Amikor	32
Az á	33
Azt is	34
B	35
Egy alvóhoz	36
1968	37
Ha elhagysz	38
Három waka	39
Két groteszk	40
Ismét	42
Labirintus	43
Látszik az égen	46
Lenvászon	47
Nem így	48
Nem tudom...	49
November Brüsszelben	50

Odaát	51
okodat	53
Selyem alsószoknya	54
Szomj	55
Toszkán vidék, olasz alakkal	56
zakára	57
zében	58

<i>Még egy rózsa és még egy csalogány</i> A hallgatás	61
A végső nap	63
elesel	64
Két mandulamag	65
Lepel	66
Makula	67
Megjegyzés egy vándormotívumhoz	68
Mézelő méh	69
Nyom	70
ra kerül	71
Régi és kettétört motívumra	72
Rózsaliget	73
Te	74
Újra és újra	75
zakadt	77

<i>A beszéd széle</i>	
A költő	81
Al-Karmáni	82
A sok nagy perc	83
Egy kékszeműt szerető barnaszeműhöz	84
Helén	87
itől fogva	88
Jancsi	89
Janó	90
Jutunk-e, s mire, édes úr?	91

Karácsonyi versmorzsák Ilia Mihálynak	94
Leég	96
Lenni vagy	97
N	98
Ostende és Ostia-song	99

Omlik a feledés a délutánra

A hűséges	103
Akvarell	107
A meg nem írt versről	108
Befejezetlenül	109
Címtelen	110
Fogva tart	114
evelek	115
Guralok	116
gúnja	117
Istent is meglepi	118
Két ceruzarajz egyetlen témára	119
Képeslap	120
Nem vigasztal	121
Talpkő	122
The end	123
Végső utca	125

www.geczijanos.eoldal.hu

A Palatinus Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

ISBN 978 963 274 108 6

Kiadta az Új Palatinus Könyvesház Kft. • 1118 Budapest, Rahó utca 16. • telefon/fax: 319 3019
e-mail: info@palatinuskiado.hu • www.palatinuskiado.hu • A kiadásért az ügyvezető igazgató
felel • Felelős szerkesztő: Reményi József Tamás • Műszaki szerkesztő: Pais Andrea • Tördelés:
Hyp-Media Kft. • Nyomás: Séd Nyomda Kft., Szekszárd • Felelős vezető: Katona Szilvia